

Centar za građansko obrazovanje
Centre for civic education

Podgorica, 8. decembar 2012.

KORUPCIJA NE SMIJE BITI TOLERISANA

Centar za građansko obrazovanje (CGO) povodom Međunarodnog dana borbe protiv korupcije ukazuje na potrebu odlučne i sistemske borbe protiv sveprisutne korupcije u crnogorskom društvu. To uključuje, pored nedvosmislene političke volje stvaranje uslova za bezbjedno i nesmetano prijavljivanje iste, profesionalan rad policije, tužilaštva i sudstva, kao i kontinuirano podizanje svijesti javnosti o štetnim posljedicama koje korupcija nosi za društvo u cjelini.

Međunarodni dan borbe protiv korupcije obilježava se od 9. decembra 2004, pošto su godinu dana ranije Ujedinjene nacije usvojile Konvenciju protiv korupcije, čiji su ciljevi unaprijeđivanje i jačanje mjera za efikasnije i uspješnije sprječavanje i borbu protiv korupcije. Konvencijom je ukazano da korupcija nije lokalna stvar jedne države, već da ona prelazi granice i da pogađa i druga društva i privredu. Crna Gora je ovu Konvenciju ratifikovala 2006.

CGO naglašava da je za uspješnu borbu protiv korupcije u Crnoj Gori neophodno postojanje prvenstveno političke volje, zatim profesionalnih istražnih i pravosudnih organa, kao i kontinuirana edukacija i ohrabrivanje građana i građanki posebnim mehanizmima da ovu devijantnu pojavu identifikuju i prijavljuju, a da zbog toga ne budu ugroženi ni lično ni profesionalno. **Izuzetno je važno smanjiti nivo korupcije na minimum u pravosuđu, obrazovanju i zdravstvu jer su to stubovi svakog društva, pa i crnogorskog.** Rastuća percepcija korupcije je Crnu Goru ove godine po indeksu međunarodne organizacije Transparency International rangirala za 9 mjesta lošije (75. pozicija ove godine u odnosu na 66. mjesto prošle godine, a 38 mjesta ispod Slovenije, jedne od novijih članica EU). To ukazuje na alarmantnu raširenost korupcije, što nam i Evropska komisija u svojim izvještajima godinama spočitava. No, činjenica da građani prepoznaju korupciju je ohrabrujuća, jer je to važan iskorak u mijenjanju klime u kojoj je korupcija u Crnoj Gori bila društveno prihvatljivo ponašanje, a samim tim nije postojala ni dovoljno razvijena percepcija o njenom metastaziranju.

CGO se godinama koncentriše na korupciju u obrazovanju. Cijenimo da u društvu veoma ograničenih resursa, kakvo je naše, znanje a ne puko zvanje može biti motor kvalitetnih i održivih društvenih promjena. Stoga bilo koji oblici koruptivnih radnji koje građani prepoznaju kroz obrazovni sistem treba da imaju nultu toleranciju od strane samog društva, kao i nadležnih organa čija je obaveza da sve navode istraže profesionalno i shodno prikupljenim činjenicama iste procesuiraju. Naša istraživanja ukazuju da su građani i građanke mišljenja da je najveći stepen korupcije prisutan prilikom raspodjele mjesta u učeničkim i studentskim domovima (44%), zatim prilikom upisa na fakultet (39%) i nagrađivanja uspješnih učenika i studenata (38%). Da 'mutnih radnji' ima prilikom upisa u srednju školu vjeruje nešto više od

*Centar za građansko obrazovanje
Centre for civic education*

1/5 stanovništva, a prilikom upisa u osnovne škole manje od 10%. Većina građana Crne Gore smatra da postoje pojave korišćenja rođaka, partijskih i drugih veza u obrazovanju, sa ciljem da se poprave ocjene, položi razred ili ispit (58%) i pokloni ocjena određenim učenicima / studentima (51%). Gotovo polovina populacije vjeruje da se u Crnoj Gori može kupiti diploma određene škole ili fakulteta (46%). Svi ti oblici koruptivnih radnji koje su prisutne u crnogorskom obrazovnom sistemu nijesu i ne mogu biti nešto što se tumačio kao dio naših običaja i tradicije, već moraju imati jasnu sankciju, kako kroz adekvatne procese tako i kroz društvenu osudu. Jedino tako ćemo uticati da se smanji i broj onih naših građana i građanki koji su spremni da ponude mito, a po našim istraživanjima koja su rađena u saradnji sa NVO CEMI, uz podršku njemačkog Ministarstva inostranih poslova četvrtina populacije priznaje da bi, kada bi morali, ponudili i eventualno dali mito nastavniku ili profesoru, kako bi dobili bolju ocjenu, položili razred ili ispit, a među onima koji bi problem u procesu školovanja riješili nuđenjem mita, znatnoje više studenata (41% naspram 23% u populaciji). Isto istraživanje ukazuje da trećina populacije ne bi prijavilo pojave mita i korupcije u obrazovanju, ukoliko bi bili svjedoci takve pojave. Upravo stoga su potrebne djelotvornije antikorupcije kampanje i akcije, kao i rad nadležnih organa koji bi procesuiranjem ovakvih slučajeva i pravosnažnim presudama vratili povjerenje građana u institucije.

CGO ce i u svom budućem radu ukazivati na sve oblike korupcije u bilo kojoj oblasti kad god za to bude imao osnovane sumnje, a svakako najviše u oblasti obrazovanja.

Snežana Kaluđerović
Pravna savjetnica